

KORUZA BOHINJSKA TRDINKA

O projektu Od pridelka do izdelka

Ljudje se vedno bolj zavedamo pomena zdrave prehrane in vpliva načina pridelave na naše zdravje in okolje, ki nas obdaja. V ta namen je Kmetijsko gozdarski zavod Kranj skupaj s projektnimi partnerji v letu 2018 začel izvajati projekt Od pridelka do izdelka- dodana vrednost podeželju. V letu 2018 je bil s strani Lokalne akcijske skupine Gorenjska košarica potrjen projekt z naslovom Od pridelka do izdelka. Projekt sofinancira Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja 2014 - 2020.

Kmetijsko gozdarski zavod Kranj in partnerji v projektu: Biotehniški center Naklo, Društvo žensk z dežele občine Radovljica in Društvo kmečkih žena Kranj so projekt zasnovali v dveh fazah. Namen projekta je vzpodbuditi in usposobiti ciljne skupine za pridelavo in predelavo sadja in žit na Gorenjskem. V prvi fazi bodo udeleženci tako prejeli znanja iz področja podjetniških vsebin ter teoretična znanja za pridelavo sadja v travniških sadovnjakih.

V drugi fazi projekta pa so aktivnosti usmerjene v pridobitev teoretičnih znanj za pridelavo žit in doseganje dodane vrednosti sadja in žit ter znanj o registraciji dopolnilne dejavnosti na kmetiji ter s tem ustvarjanje pogojev za nova delovna mesta.

V skopih več predavanj bo v okviru projekta predstavljena tehnologija pridelave številnih žit, med drugim tudi avtohtone sorte koruze Bohinjske trdinke.

O koruzi Bohinjski trdinki

Bohinjska koruza trdinka je avtohtona sorta koruze rumene do temno rdeče barve. Spada med zgodnejše sorte, večinoma je zrnje v tipu trdinke, lahko tudi poltrdinke. Zrelo zrnje koruze je lahko temno rdeče, rjavordeče, pisano (sivo, oker), rumeno ali oranžne barve.

Prideluje se izključno kot surovina za bohinjske žgance (koruzna moka) ali za polento (koruzni zdrob).

Slika: Koruza Bohinjska trdinka (FOTO: KGZS – Zavod KR)

Projekt sofinancira Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja 2014 - 2020. Organ upravljanja, določen za izvajanje Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014 - 2020, je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Za vsebino aktivnosti je odgovoren KGZS – Zavod KR.

Rastna doba koruze bohinjke traja cca 140 do 150 dni, odvisno od vremena v letu pridelave. Osnovno vodilo pri obdelavi tal je, da damo poudarek na zadrževanje zimske in spomladanske vlage v tleh ter, da z obdelavo ne slabšamo oziroma čim manj poslabšujemo strukture in rodovitnosti tal. Običajno se priporoča oranje, pred oranjem se njivo pognoji s hlevskim gnojem. V kolikor kmetija s hlevskim gnojem ne razpolaga lahko njivo pred setvijo koruze pognoji tudi s kompostom iz rastlinskih ostankov. Pred setvijo se njivo predsetveno obdela, zato, da se zemlja kamor bo odloženo zrnje koruze zgosti in omogoči enakomerno kalitev zrnja.

Za kalitev zrnja je pomembno, da so tla topla. Optimalna temperatura tal za kalitev koruznega zrnja je med 10 in 12°C, globina setve naj bo od 3 do 6 cm. Po setvi koruze se tla ne smejo ohladiti pod 7°C, sicer se rast koruze ustavi, koruza je bolj izpostavljena škodljivcem v tleh (strune). Setev koruze bohinjke na območju Bohinja naj se opravi po 25. aprilu in naj bo zaključena vsaj do 10. maja. Kasneje sejana koruza, kasneje zori, lahko je tudi bolj izpostavljena suši v poletnih mesecih.

Gostota posevka koruze pogojuje gostota posevka. Za dober pridelek kakovostnega naj bo razdalja med vrstami od 65 do 70 cm, razdalja med rastlinami v vrsti pa od 25 do 30 cm. Na 100 m² bo pri tej gostoti posejanih od 550 do 600 zrn koruze. Pri gostejši setvi koruza oblikuje manjše storže.

Bohinjska trdinka običajno zacveti okrog 20. julija in zori konec septembra ali v začetku oktobra, ko se ličje na storžu povsem posuši, običajno se posuši tudi rastlina.

Bohinjska trdinka je sorta, ki se ne prodaja v prosti prodaji, zato je potrebno seme za naslednje leto pridelati na kmetiji. Za ohranitev genetske čistosti semena je pomembno, da v 200 m pasu (zračna linija) ne sme pridelovati drugih vrst ali hibridov koruze. Za seme se nameni storže z debelim zrnjem, zrnje za setev se pobere iz srednjega dela storža. Semensko koruso se hrani lahko na strožih, katere pa je potrebno zavarovati pred škodljivci in glodalci.

Če želite izvedeti več o tehnologiji pridelave koruze Bohinjske trdinke ter o pridelave ostalih žit na Gorenjskem, vas v sklopu projekta vljudno vabimo na delavnico **KVALITETNA SUROVINA - KVALITETEN PRIDELEK**, ki bo v sredo, 18.9.2019 ob 9.00, na njivah kmetije Pr'Andreju (Janez Logar, Studor 31, 4267 Srednja vsa v Bohinju).

Vabimo vas tudi k udeležbi na ostalih delavnicah (usposabljanjih), ki se bodo odvijale istega dne (18.9.2019) v dvorani Kulturnega doma na Stari Fužini, in sicer:

1. PONOVO UVAJANJE KRUŠNIH VRST ŽITA V PRIDELAVI (Marija Kalan uni. dipl. inž. agronomije), ob 10:30 uri.
2. KAKO ŽITOM VDAHNITI DODANO VREDNOST (Ana Beden dipl. inž. zootehnike), ob 11:30 uri.
3. IZRAČUN VREDNOSTI LASTNEGA PRIDELKA/IZDELKA (Ana Demšar Benedičič uni. dipl. inž. agronomije), 12:30 uri.

Kranj, september 2019

Pripravila: Marija Kalan, KGZS-Zavod Kranj

Projekt sofinancira Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja 2014 - 2020. Organ upravljanja, določen za izvajanje Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014 - 2020, je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Za vsebino aktivnosti je odgovoren KGZS – Zavod KR.

